

Ανακεφαλαίωση γραμματικής/ συντακτικού

Το μέρος αυτό περιέχει τα εξής:

- A) Ανακεφαλαίωση των κανόνων συντακτικού
- I. Το ρήμα και τα συμπληρώματα του
 1. Συμπληρώματα στη δοτική
 2. Συμπληρώματα στη δοτική και αιτιατική
 3. Τοπικό συμπλήρωμα "στάσης"
 4. Συμπλήρωμα "κίνησης"
 - II. Η θέση των επιμέρους όρων στην πρόταση
 1. Η κανονική σύνταξη
 2. Αντιμετάθεση των όρων της πρότασης
 3. Ρήματα με συμπλήρωμα στη δοτική και αιτιατική (έμμεσο και άμεσο αντικείμενο)
- B) Τα μέρη του λόγου
- I. Τα ρήματα
 1. Ρήματα που μεταβάλλουν το θεματικό τους φωνήεν
 2. Τροπικά - βοηθητικά ρήματα
 3. Παρακείμενος
 - II. Άρθρα και ουσιαστικά
 1. Ουσιαστικά χωρίς άρθρο
 2. Η δοτική των άρθρων
 3. Η δοτική και αιτιατική των ουσιαστικών
 4. Η δοτική του κτητικού άρθρου
 - III. Αντωνυμίες
 1. Το άρθρο ως αντωνυμία (οριστικό και αόριστο άρθρο)
 2. Η δοτική της προσωπικής αντωνυμίας
 3. Ερωματικές λέξεις
 - IV. Προθέσεις
 1. Σημασία
 2. Σύνταξη
 3. Συγχώνευση
 - V. Μόρια
- Γ) Μορφολογία
- I. Το πρόθεμα *un-*
 - II. Η κατάληξη *-in*
 - III. Σύνθετες λέξεις

A Übersicht über die Satzgliederung

Ανακεφαλαίωση των κανόνων συντακτικού

I Das Verb und seine Ergänzungen

Το ρήμα και τα συμπληρώματά του

1. Ergänzungen mit Dativ / Συμπληρώματα στη δοτική

Ορισμένα ρήματα συντάσσονται με δοτική. Επίσης ορισμένοι συνδυασμοί ρήματος και πρόθεσης. Σύνταξη με δοτική έχουμε εξάλλου σε ορισμένες εκφράσεις.

Bescheid geben:	Ich gebe <i>der Chefin</i> Bescheid.
gefallen:	Gefällt <i>Ibnen</i> Aachen?
helfen:	Da kann ich <i>dir</i> bestimmt helfen.
zuhören:	Hör <i>mir</i> mal zu!

Wie geht es *Ibnen*? Das tut *mir* leid/gut/weh. Ist *Ibnen* etwas passiert?

berichten von:	Das 1. Lied berichtet von den <i>Taten von ...</i>
handeln von:	Die Geschichte handelt von den <i>Räubern</i> .
leben in:	Er lebt in <i>der Stadt</i> .
liegen an:	Aachen liegt nicht <i>am Meer</i> .
Probleme haben mit:	Ich habe Probleme mit <i>meinem Computer</i> .
reden mit:	Ich rede mal mit <i>meiner Chefin</i> .
sprechen mit:	Wie spricht man mit <i>einem Kaiser</i> ?
sprechen über:	So spricht man nicht über <i>Gäste</i> .

2. Ergänzungen mit Dativ und Akkusativ Συμπληρώματα στη δοτική και αιτιατική

Μερικά ρήματα έχουν ένα συμπλήρωμα στη δοτική και ένα στην αιτιατική (έμμεσο και άμεσο αντικείμενο)

erklären:	<u>Das</u> erkläre ich <i>euch</i> später.
erzählen:	Sie müssen <i>mir</i> auch <u>eine Geschichte</u> erzählen.
geben:	Gibst du <i>ibr</i> <u>das Buch</u> ?
schicken:	Schickst du <i>uns</i> <u>die Reportage</u> ?
versprechen:	<u>Das</u> verspreche ich <i>dir</i> .
zeigen:	Zeigst du <i>uns</i> <u>den Dom</u> ?

3. Die Situativ-Ergänzung / Το τοπικό συμπλήρωμα "στάσης" (wo+δοτική)

H πρόθεση **in** με δοτική δείχνει στάση: Ένα πράγμα συμβαίνει σ'ένα τόπο ή ένα πρόσωπο βρίσκεται σ'ένα χώρο. Για να εκφράσουμε ότι ένα πρόσωπο βρίσκεται (κοντά) σε άλλο πρόσωπο ή οργανισμό (π.χ. στο φουρνάρι ή τον οδοντίατρο) χρησιμοποιούμε την πρόθεση **bei** με δοτική.

Wo ist Familie Schäfer?	Sie ist <i>im Theater</i> .
Wo gibt es die Dreigroschenoper?	<i>In der Oper</i> .
Wo ist Frau Berger?	Sie ist <i>beim Zahnarzt</i> .

4. Die Direktiv-Ergänzung / Το συμπλήρωμα "κίνησης" (wobin+αιτιατική ή δοτική)

Για να δείξουμε την κίνηση προς ορισμένη κατεύθυνση ή προορισμό, χρησιμοποιούμε την πρόθεση **in** με αιτιατική. Αν ο προορισμός είναι πρόσωπο, ίδρυμα (οργανισμός) ή τοποθεσία, το εκφράζουμε με την πρόθεση **zu** και δοτική.

Wohin geht Familie Schäfer?	Sie geht <i>ins Theater</i> .
Wohin will Herr Müller?	Er will <i>zum Kongresszentrum</i> .
Wohin muß Frau Berger?	Sie muß <i>zum Zahnarzt</i> .

B Die einzelnen Wortarten / Τα μέρη του λόγου

I Die Verben / Τα ρήματα

1. Verben mit Vokalwechsel / Ρήματα που μεταβάλλουν το θεματικό τους φωνήεν

Μερικά ρήματα μεταβάλλουν το θεματικό τους φωνήεν στο β' και γ' πρόσωπο ενικού του ενεστώτα. Στη σειρά II του κύκλου μαθημάτων έχουμε τέτοια ρήματα με θεματικό φωνήεν **a** που μεταβάλλεται σε **ä**.

fahren: ich fahre du fährst er fährt
halten: ich halte du hältst er hält
gefallen: du gefällst mir das gefällt mir

2. Modalverben / Τροπικά - βοηθητικά - ρήματα

Τα τροπικά- βοηθητικά- ρήματα τροποποιούν το νόημα μιας πρότασης. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κανονικά και ως βοηθητικά ρήματα. Ως βοηθητικά χρειάζονται δεύτερο ρήμα. Αυτό το δεύτερο ρήμα μπαίνει πάντοτε στο απαρέμφατο.

	Τροπικό ρήμα		Verb ₂
Sie	dürfen	hier nicht	rauchen.
	Kann	ich mal	telefonieren?
Die	mußt	du uns unbedingt	vorstellen.

Οι κύριες σημασίες των τροπικών ρημάτων που χρησιμεύουν ως βοηθητικά, όπως τα γνωρίσαμε στη σειρά II του κύκλου μαθημάτων, είναι οι εξής:

dürfen άδεια/άρνηση; απαγόρευση
Sie dürfen hier (nicht) rauchen.

können 1. άδεια
Kann ich mal telefonieren?
2. ικανότητα
Können Sie mir helfen?

mögen επιθυμία
Wir möchten dich besuchen.

müssen 1. υποχρέωση/καθήκον
Ich muß arbeiten.
2. προτροπή/παράκληση
Die mußt du uns unbedingt vorstellen.

wollen 1. παρακίνηση/αίτηση
Wollen wir jetzt nicht gehen?
2. πρόθεση
Ich will nicht indiskret sein.

sollen 1. εντολή
Soll ich Andreas holen?
2. διαταγή να κάνουμε (ή να μη κάνουμε) κάτι
Das sollst du nicht!
3. μεταβίβαση πληροφοριών (άκουσα ότι...)
Das soll sehr interessant sein.
4. αμφιβολία
Das sollen wir glauben?

1. Στον πληθυντικό, όταν στον ενικό έχουμε αόριστο άρθρο (*ein, eine*):
Ich möchte eine Banane. Ex möchte Bananen.
2. Όταν το ουσιαστικό δηλώνει ύλη /υλικό χωρίς να προσδιορίζεται ποσότητα: *Andreas kauft noch Butter, Brot, Wurst und Käse.*
3. Όταν το ουσιαστικό δηλώνει επάγγελμα:
Sie ist Studentin. Er ist Arzt.
4. Όταν δηλώνει εθνικότητα:
Sie ist Französin.
5. Σε ορισμένες στερεότυπες εκφράσεις:
Er hat Hunger.

2. Artikel im Dativ / Η δοτική των άρθρων

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της δοτικής για τα άρθρα ουσιαστικών αρσενικού και ουδέτερου γένους είναι η κατάληξη **-m**, και θηλυκού γένους η κατάληξη **-r**.

Η κατάληξη της δοτικής πληθυντικού είναι **-en** και για τα τρία γένη:

der Computer mit dem / mit einem / mit keinem / mit meinem Computer
 das Messer mit dem / mit einem / mit keinem / mit meinem Messer
 die Familie Fmit der / mit einer / mit keiner / mit meiner Familie

Ενικός	Ονομαστική	Δοτική	Ενικός	Ονομαστική	Δοτική	Δοτική πληθυντικού αρσ./θηλ./ουδέτ.
Αρσεν. + ουδέτ	der/das ein kein mein	dem einem keinem meinem	die eine keine meine	der einer keiner meiner	den -- keinen meinen	

3. Nomen im Dativ + Akkusativ / Η δοτική και αιτιατική των ουσιαστικών

Μερικά ουσιαστικά αρσενικού γένους παίρνουν στη δοτική και αιτιατική ενικού την κατάληξη **-n**:

der Name: Ein Mann *mit dem Namen* Mackie Messer.
 Sie haben Aachen *den Namen* ahha gegeben.
 der Herr: Die Wärme tut *Herrn* Dr. Thürmann gut.
 Andreas hat einen Brief für *Herrn* Dr. Thürmann.

Τα περισσότερα ουσιαστικά παίρνουν στη δοτική πληθυντικού την κατάληξη **-(e)n**:
 mit den Studenten, mit den Zimmern, mit den Frauen.

4. Possessivartikel im Dativ / Η δοτική του κτητικού άρθρου

Το κτητικό άρθρο κλίνεται ακριβώς όπως και το αόριστο άρθρο (βλ. παρ. 2).

Δοτική:	Ενικός	Αρσ.+ουδέτ.	Θηλυκό	Πληθυντικός
α'πρόσ. β'πρόσ. (τύπος οικειότ.) (τύπος ευγενείας)		meinem deinem Ihrem	meiner deiner Ihrer	meinen deinen Ihren
γ'πρόσ.	 	ihrem seinem	ihrer seiner	ihren seinen
Δοτική:	Πληθυντικός			
α'πρόσ. β'πρόσ. (τύπος οικειότ.) (τύπος ευγενείας)		unserem eurem Ihrem	unserer eurer Ihrer	unseren euren Ihren
γ'πρόσ.		ihrem	ihrer	ihren

III Pronomen / Αντωνυμίες

1. Artikel als Pronomen (Definit-/Indefinitpronomen)

Άρθρα ως αντωνυμίες (Οριστικές και αόριστες αντωνυμίες)

Τα άρθρα στη γερμανική γλώσσα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και ως αντωνυμίες. Στην περίπτωση αυτή δεν μπαίνει το ουσιαστικό. (Το ουσιαστικό το "σχεφτόμαστε" αλλά δεν το προφέρουμε). Ο τύπος του άρθρου δεν αλλάζει.
Gibt es eine Post in der Nähe? Ja, es gibt eine.
Haben Sie den Rock auch in Schwarz? Nein, den haben wir nur in Gelb.

(Εξαιρέση: Τα ουδέτερα άρθρα στην ονομαστική και αιτιατική. Τους τύπους αυτούς όμως δεν τους έχουμε συναντήσει ακόμα στις δύο πρώτες σειρές των μαθημάτων.

2. Personalpronomen im Dativ / Η δοτική των προσωπικών αντωνυμιών

	Ονομαστική	Δοτική	Ονομαστική	Δοτική
α'πρόσ.	ich	mir	wir	uns
β'πρόσ.	du/Sie	dir/Ihnen	ihr/Sie	euch/Ihnen
γ'πρόσ.	er/es sie	ihm ihr	sie	ihnen

3. Fragewörter / Ερωτηματικές λέξεις

wem

Με το wem(=ποιόν;) ρωτάμε για πρόσωπα. Στην απάντηση το συμπλήρωμα είναι στη δοτική.

Wem hilft Andreas? Andreas hilft seinem Vater.

- womit** Με το womit(=με τί;) ρωτάμε για πράγματα. Στην απάντηση το συμπλήρωμα είναι στη δοτική
Womit hat er Probleme? Er hat Probleme mit dem Computer.
- wo** Με το wo(=πού;) ρωτάμε τον τόπο.(Απαντούμε με δοτική)
Wo ist Familie Schäfer? Familie Schäfer ist im Theater.
- wohin** Με το wohin(για πού, προς τα πού;) ρωτάμε τον προορισμό, την κατεύθυνση. (Η απάντηση μπορεί να είναι σε δοτική ή αιτιατική)
Wohin gehst du? Ich gehe ins Theater. Ich gehe zum Friseur.
Wohin fährst du? Ich fahre nach Aachen.
- wann** Με το wann(=πότε) ρωτάμε το χρόνο
Wann kommst du? Ich komme am Wochenende, um vier Uhr.
- bis wann** Bis wann mußt du arbeiten? Bis (um) ein Uhr.
- wieviel** Με το wieviel(=πόσος,η,ο) ρωτάμε την ποσότητα
Wieviel Käse möchten Sie? 150 Gramm.
- welch-** Με το welch-(=ποιός,ά,ό) ρωτάμε για συγκεκριμένο πρόσωπο ή πράγμα, για ένα μέρος μιας συνολικής ποσότητας. Είναι κλιτό μέρος λόγου που παίρνει διάφορες καταλήξεις, ανάλογα με το ουσιαστικό που ακολουθεί.
die Größe: Welche Größe brauchen Sie?
der/den Käse: Welcher Käse ist das?
Welchen Käse möchten Sie?

IV Präpositionen / Προθέσεις

Οι προθέσεις χωρίζονται σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τη σημασία τους και την πτώση με την οποία συντάσσονται.

1. Bedeutung / Σημασία

Χρονικές προθέσεις:

bis: Bis bald! **um:** Um sechs Uhr. **seit:** Seit einem Jahr.

Τοπικές προθέσεις:

an: Aachen liegt nicht am Meer. **bei:** Sie ist beim Zahnarzt
hinter: Das Auto hinter mir... **in:** Sie ist im Theater.
nach: Kommen Sie nach Berlin. **von:** Er kommt von einer Reise.
zu: Wie komme ich zum Theaterplatz?

Προθέσεις που δηλώνουν σκοπό ή μέσο:

für: Bestellen Sie ein Taxi für mich. **mit:** Fahren Sie mit dem Bus.

Μερικές προθέσεις έχουν πολλές διαφορετικές σημασίες. Τις προθέσεις αυτές δεν τις εξετάζουμε προς το παρόν.

2. Rektion der Präposition / Σύνταξη των προθέσεων

Στο ραδιοφωνικό μας κύκλο μαθημάτων έχουμε συναντήσει ως τώρα τις εξής προθέσεις:

a. Προθέσεις με δοτική

an*	aus	bei	hinter*	mit	nach	seit	von	zu
-----	-----	-----	---------	-----	------	------	-----	----

(* an/hinter: Οι προθέσεις αυτές συντάσσονται και με αιτιατική)

b. Προθέσεις με αιτιατική

bis	für	um	(bis + χρονικός προσδιορισμός: Bis morgen/später!)
-----	-----	----	--

c. Πρόθεση με δοτική ή αιτιατική από τη δεύτερη σειρά του κύκλου μαθημάτων

Τόπος/ ηρεμία:	wo + δοτική	im Theater
Προορισμός:	wohin + αιτιατική	in das Theater.

3. Kontraktionen / Συγχωνεύσεις

Ορισμένες προθέσεις συγχωνεύονται κατά κανόνα σε μία λέξη με το άρθρο που ακολουθεί: Πρόκειται για τις εξής περιπτώσεις:

an + dem	an + das	bei + dem	in + dem	in + das	zu + dem	zu + der
am	ans	beim	im	ins	zum	zur

V. Partikel / Τα μόρια

Τα μόρια είναι λεξούλες που δεν μεταβάλλουν το νόημα μιας έκφρασης, αλλά απλώς του προσδίδουν μια ιδιαίτερη χροιά, π.χ. έμφαση.

ja Das sieht man ja sofort. Ich will ja nicht indiskret sein.
denn Wo ist denn der Bahnhof?

Denn: Το μόριο αυτό το συναντούμε μόνο σε ερωτηματικές προτάσεις.

C. Morphologie / Μορφολογία

I. Vorsilbe un- / Το πρόθεμα un-

Με το πρόθεμα **un-** αντιστρέφεται η έννοια ενός επιθέτου:
zufrieden – *unzufrieden* / *glücklich* – *unglücklich*.

II. Nachsilbe -in / Η κατάληξη -in

Με την προσθήκη της κατάληξης **-in** σε ουσιαστικό αρσενικού γένους, σχηματίζεται το θηλυκό, ιδίως όταν πρόκειται για επαγγέλματα.
der Student – *die Studentin* / *der Freund* – *die Freundin*.

III. Komposita / Σύνθετες λέξεις

Στη γερμανική γλώσσα μπορούμε να σχηματίσουμε νέες λέξεις ενώνοντας δύο ή περισσότερες λέξεις ή μέρη λέξεων (όπως π.χ. το ρηματικό θέμα). Στη δεύτερη σειρά του κύκλου μαθημάτων μιλήσαμε για τη σύνθεση δύο ουσιαστικών. Μερικές φορές προστίθεται ανάμεσα στα δύο ουσιαστικά ένα σύμφωνο, για να διευκολύνεται η προφορά της σύνθετης λέξης. Το άρθρο συμφωνεί με το γένος του δεύτερου συνθετικού.

der Herbst + die Farbe = die Herbstfarbe
die Zeitung + das Museum = das Zeitungsmuseum
die Asche + der Becher = der Aschenbecher